İş Kazasında Bakiye Tazminat

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	17.12.2025	Kısmen Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2024/665	2025/836	TBK 146, TBK 149, TBK 417, TBK 54, TBK 51, 818 BK 125, 818 BK 46, HMK 371

ÖZET

2006'daki iş kazasında malûliyet 2010 Kurum kararı ve 2017 Adli Tıp Genel Kurulu raporuyla netleşti; 2019'da açılan bakiye tazminat davası zamanaşımına uğramış sayılmadı. Davacının bakıma muhtaç olmadığı savunması araştırılmadığından bakıcı gideri yönünden direnme kararı bozuldu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/is-kazasi-bakiye-tazminat-zamanasimi-hgk-2025-836/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2024/665 E. , 2025/836 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :İş Mahkemesi

SAYISI : 2023/90 E., 2023/170 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 27.12.2022 tarihli ve

2021/9506 Esas, 2022/16747 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasındaki tazminat davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalılar vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalılar vekilleri tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 10. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, İlk Derece Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davalılar vekilleri tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; müvekkilinin 20.02.2006-18.05.2006 tarihleri arasında davalılara ait işyerinde kaba inşaat işlerinin yapımında çalıştığını ancak çalışmalarının Kuruma bildirilmediğini, 18.05.2006 tarihinde geçirdiği iş kazası sonucunda sürekli iş göremez duruma girdiğini, hizmetlerinin tespiti istemiyle açtığı davada Çorlu İş Mahkemesinin 2007/134 Esas, 2008/691 Karar sayılı kararı ile davalı işyerinde 20.02.2006-18.05.2006 tarihleri arasında 88 gün çalıştığının tespitine dair verilen kararın 02.06.2009 tarihinde kesinleştiğini, ayrıca 19.10.2010 tarihinde maddi ve manevi tazminat talebiyle açtığı Çorlu 1. İş Mahkemesinin 2010/824 Esas sayılı dosyasında alınan bilirkişi raporundan olayın iş kazası olduğunun, müvekkilinin kaza nedeniyle %100 oranında sürekli iş göremez ve özel bakıma muhtaç hâle geldiğinin, kazanın meydana gelmesinde davalıların %70 oranında kusurlu olduklarının, bilirkişi hesap raporuna göre de maddi zararın davalı kooperatif yönünden 567.671,86 TL, diğer davalıların murisi ... yönünden 567.671,86 TL olmak üzere toplam 1.135.343,72 TL olduğunun tespit edildiğini ve fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 20.000,00 TL maddi ve 75.000,00 TL manevi tazminatın hüküm altına alındığını, sürekli iş göremezlik nedeniyle bakiye maddi tazminat ile bakıcı giderlerinin ödenmesi gerektiğini ileri sürerek fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere 1.115.343,72 TL maddi ve 730.620,00 TL bakıcı giderinin kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsilini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı ... Kooperatifi (Kooperatif) vekili; zamanaşımı süresinin dolduğunu, Çorlu 1. İş Mahkemesinin 2010/824 Esas sayılı dosyasında davacının süresinde ıslah talebinde bulunmadığını, ayrıca bu davada verilen kararın kesinleşmesi nedeniyle eldeki davanın kesin hüküm nedeniyle reddi gerektiğini savunmuştur.
2. Diğer davalılar vekili; zamanaşımı süresinin dolduğunu, davanın kesin hüküm nedeniyle reddi gerektiğini, tarafları ve konusu aynı olan Çorlu 1. İş Mahkemesinin 2010/824 Esas sayılı dosyasında davacının ıslah talebinde bulunmadığını, öte yandan davacının muris ...'ın işçisi olmadığını, olayın iş kazası olarak kabul edilemeyeceğini, Çorlu 1. İş Mahkemesinin 2010/824 Esas sayılı dosyasında alınan Adli Tıp Kurumu raporunu kabul etmediklerini, davacının malûl olmadığını ve hayatını kimseye muhtaç olmadan sürdürebilecek durumda olduğunu, aksi düşünüldüğü takdirde bakım giderine hakkaniyet indirimi uygulanması gerektiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 17.11.2020 tarihli ve 2019/727 Esas, 2020/353 Karar sayılı kararı ile; eldeki davanın daha önce açılan davada talep artırımına konu edilmeyen maddi tazminat ve bakıcı gideri talebine ilişkin olduğu, 28.03.2006 tarihinde maluliyet oranının tespiti için yapılan başvuru

üzerine Kurumun 19.04.2010 tarihli kararı ile davacının %100 oranında malul kaldığının tespit edildiği, bu tarih dikkate alındığında zamanaşımı süresinin dolmadığı, öte yandan maluliyet oranının kesinleşme tarihi olarak Adli Tıp 3. İhtisas Kurulu karar tarihi olan 25.04.2016 veya Adli Tıp Üst Kurulu karar tarihi olan 14.12.2017 tarihi kabul edildiğinde de davanın zamanaşımına uğramadığı, ayrıca bakıcı giderinde %30 oranında hakkaniyet indirimi yapılması gerektiği gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne, 1.115.343,72 TL maddi tazminatın ve 730.620,00 TL bakıcı giderinden takdiren %30 oranında indirim yapılarak kabul edilen 511.534,00 TL'nin kaza tarihi olan 18.05.2006 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline, fazlaya ilişkin talebin reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 01.07.2021 tarihli ve 2021/650 Esas, 2021/1455 Karar sayılı kararı ile; Kurumun 19.04.2010 tarihli kararı malûliyet oranının tespit edildiği gözetildiğinde bu tarihten dava tarihine kadar 10 yıllık zamanaşımı süresinin dolmadığı, davacının ilk davada ıslah talebinde bulunmamasının zamanaşımı süresi içerisinde fazlaya ilişkin saklı tutulan haklarını talep etmesine engel teşkil etmeyeceği, sonuç olarak İlk Derece Mahkemesince verilen kararın usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle davalılar vekillerinin istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; "...Dosya kapsamındaki bilgi ve belgelere göre; davacı vekilinin 18.05.2006 tarihinde gerçekleşen iş kazası için, 11.12.2019 tarihinde açtığı davada müvekkili sigortalının iş kazası kapsamında %100 oranında sürekli iş göremezliğe uğradığını ve bakıma muhtaç durumda bulunduğunu, taraflar arasında daha önce kanun yoluna başvurulmadan kesinleşen (Çorlu 1.İş Mahkemesinin 2010/824 E- 2019/79 K sayılı) dava dosyası kapsamında sürekli iş göremezlikten kaynaklı maddi tazminat alacağının 1.135.343,72 TL olarak tespit edilip, o davada taleple bağlı 20.000,00 TL maddi tazminata hükmedildiğini aynı davada alınan rapora göre 730.620,00 TL bakıcı gideri alacağının tespit edildiğini belirterek o davada hüküm altına alınmayan 1.115.343,72 TL sürekli iş göremezlik ödeneği ile 730.620,00 TL bakıcı giderinin davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsilini talep ettiği, davalılarca davaya cevap süresi içerisinde zamanaşımı def'inde bulunulduğu ve davacının sürekli iş göremezlik oranının tedavi sürecinde iyileştiğini ve bakıma muhtaç durumda olmadığı

iddia edilmesine karşın, gerek İlk Derece Mahkemesi gerek Bölge Adliye Mahkemesi kararlarında davacının sürekli iş göremezlik oranın %100 olarak tespit edildiği rapor tarihlerinden itibaren 10 yıllık zamanaşımı süresi dolmadığından zamanaşımı def'inin reddine karar verilmiş ise de; anılan raporlarda değişen gelişen durum tespiti yer almamasına karşın anılan gerekçelerle yapılan değerlendirme ile varılan sonuç, öte yandan davalıların sürekli iş göremezlik oranındaki azalma ve davacının bakıcıya ihtiyacı bulunmadığının iddia edilmiş olması karşısında davalı tarafın bu itirazlarının da karşılanmaması hatalı olmuştur.

Bu açıklamalar doğrultusunda mahkemece; davanın zamanaşımına uğrayıp uğramadığının tespiti için öncelikle davacının sürekli iş göremezlik oranında değişen gelişen bir durum olup olmadığının tespiti gerektiği gözetilerek, davacının dayandığı tedavi kayıtları ile ilgili tedavi merkezleri (hastaneler, özel muayenehaneler vb) nezdindeki kayıt ve belgelerin dosyaya celp edilerek, % 100 oranındaki sürekli iş göremezlik oranı yönünden değişen gelişen bir durum olup olmadığının var ise bu durumun başladığı tarihin tespiti, ayrıca davalı itirazları dikkate alınarak sürekli iş göremezlik oranında azalma olup olmadığı, davacının bakıma muhtaç durumda olup olmadığı bakıma muhtaç durumdan çıkmış ise çıktığı bu tarihin tespiti açısında Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Kurulu ile gereği halinde Adli Tıp 2. Üst Kurulundan alınacak raporlarla bu durumun ortaya konulması ve sonucuna göre davanın zamanaşımına uğrayıp uğramadığının, davalının (doğrusu:davacının) bakıcı giderine ihtiyacı olup olmasının değerlendirilmesi gerekirken, bu hususta bir araştırma yapılmadan hatalı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi hatalı olmuştur.

Öte yandan bozmadan sonra yapılacak yargılamada, davacı tarafın kararı temyiz etmemiş olması nedeniyle davalılar lehine oluşan usuli kazanılmış haklar gözetilerek, hükme esas alınan hesap raporundaki işlemiş (bilinen) devre tarihi sonu olarak esas alınan 31.12.2018 tarihinden sonra yürürlüğe giren asgari ücret değişiklikleri rapora yansıtmadan alınacak raporun hükme esas alınması gerektiği hususu da gözetilmelidir.

Mahkemece bu maddi ve hukuki olgular nazara alınmaksızın, eksik araştırma ve inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir…" gerekçesiyle oy çokluğuyla karar bozulmuştur.

B. İlk Derece Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

İlk Derece Mahkemesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; kusur oranının 2013 yılında, malûliyet oranının ise ilk kez 19.04.2010 tarihinde belirlendiği, daha önce belirlenen malûliyet oranına ilişkin rapor bulunmadığı, raporlara itiraz sonucunda Adli Tıp Üst Kurulunun 2017 yılında düzenlediği raporla maluliyet oranının belirlendiği, sonuç itibariyle fail ve zararın bilimsel olarak öğrenilmesinin 2015 yılında gerçekleştiği ve önceki gerekçenin aynen benimsendiği gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde davalılar vekillerince temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1. Davalı Kooperatif vekili; davacının en son tedavi olduğu 2007 yılından sonra %100 malul kaldığını, son fizik tedavi tarihinin 09.03.2009 olduğunu, bu tarihler dikkate alındığında zamanaşımı süresinin dolduğunu, Adli Tıp Üst Kurul kararı ve bilirkişi hesap raporunun tarihi itibariyle 1 yıllık sürenin dolduğunu, kusur raporunun hatalı olduğunu, bilirkişi hesap raporunda hesaplama hatalarının bulunduğunu, ayrıca davacının üçüncü kişinin bakımına ihtiyacı olmadığını, bakıcı giderine ilişkin belge sunulmadığını, yine de bakıcı gideri hesaplanacaksa davacının bakıcıya günlük kaç saat ihtiyaç duyacağı belirlenerek miktarın tespiti gerektiğini belirterek direnme kararının bozulmasını talep etmiştir.

2. Diğer davalılar vekili; direnme kararında bakıcı giderine ilişkin gerekçe bulunmadığı gibi zamanaşımı gerekçesinin değiştirilemeyeceğini, davacının malûliyet oranının en başından itibaren %100 olduğunu ve bu oranda kazanın olduğu tarihten itibaren gelişen ve değişen bir durum bulunmadığı dikkate alındığında zamanaşımının kaza tarihinden itibaren başladığının kabul edilmesi ve 10 yıllık sürenin değerlendirilmesinde davalılar yönünden hukuki güvenlik ilkesinin ihlal edilmemesinin gerektiğini belirterek direnme kararının bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; 18.05.2006 tarihinde meydana gelen iş kazasından kaynaklanan bakiye maddi tazminat ve bakıcı giderinin tahsili istemiyle 11.12.2019 tarihinde açılan eldeki davada mahkemece yapılan araştırma ve incelemenin yeterli olup olmadığı, buradan varılacak sonuca göre, davacıya ait tüm tedavi evrakı getirtilerek davacıda oluşan bedensel zararın değişim ve gelişim gösterip göstermediği, varsa bu durumun başladığı tarihin ve ayrıca sürekli iş göremezlik oranında azalma ve davacının bakıma muhtaç olup olmadığı, bakıma muhtaç durumundan çıkmış ise çıktığı tarihin tespiti için Adli Tıp 3. İhtisas Kurulundan, gerektiği takdirde Adli Tıp Üst Kurulundan rapor alınarak;

1. Davanın zamanaşımına uğrayıp uğramadığı;

2. Davacının bakıcı giderine ihtiyacı olup olmadığı değerlendirilerek davacının kararı temyiz etmemesi nedeniyle davalılar lehine oluşan usuli kazanılmış hak kapsamında hükme esas alınan bilirkişi hesap rapordaki işlemiş devre tarihinden sonra yürürlüğe giren asgari ücret değişiklikler yansıtılmadan alınacak hesap raporu kapsamında karar verilmesinin gerekip gerekmediği noktalarında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (6098 sayılı Kanun) 1 46... . maddeleri, Mülga 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun (818 sayılı Kanun) 1 25... . maddeleri.

2. Değerlendirme

a. (1) numaralı uyuşmazlık yönünden

1. Öncelikle uyuşmazlıkla ilgili kavram ve yasal düzenlemeler üzerinde durulmalıdır.

2. Hizmet akdi, mülga 818 sayılı Kanun'un 313. maddesinin 1. fıkrasında "Hizmet akdi, bir mukaveledir ki onunla işçi, muayyen veya gayri muayyen bir zamanda hizmet görmeği ve iş sahibi dahi ona bir ücret vermeği taahhüt eder." şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanımda sadece hizmet ve ücret unsurları belirgin iken 4857 sayılı İş Kanunu'nda (4857 sayılı Kanun) daha önce Anayasa Mahkemesi ve öğretinin de kabul ettiği gibi "bağımlılık" unsuruna da yer verilmiş olup 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6098 sayılı Kanun'un 393. maddesinin 1. fıkrasında ise hizmet sözleşmesi "işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle işgörmeyi, işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşme" olarak tanımlanmıştır.
3. Bu hâliyle denilebilir ki, hizmet sözleşmesi bir yanda işçinin iş görme borcunu, öte yanda işverenin ücret ödeme borcunu ihtiva eden, taraflardan her birinin öteki tarafın edimine karşı borç yüklendiği, iki taraflı bir sözleşmedir.

4. Hizmet sözleşmesinden kaynaklanan iş ilişkisi işçi yönünden işverene içten bağlılık (sadakat borcu), işveren yönünden işçiyi koruma ve gözetme borcu şeklinde ortaya çıkar. Gerçekten işçi, işverenin işi ve işyeri ile ilgili çıkarlarını korumak, çıkarlarına zarar verebilecek davranışlardan kaçınmak, buna karşı işveren de işçinin kişiliğine saygı göstermek, işçiyi korumak, işyeri tehlikelerinden zarar görmemesi için iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini almak, işçinin özlük hakları ve diğer maddi çıkarlarının gerektirdiği uygun bildirimlerde ve davranışlarda bulunmak, işçinin çıkarına aykırı davranışlardan kaçınmakla yükümlüdür. İşveren gözetme borcu gereği çalıştırdığı işçileri işyerinde meydana gelen tehlikelerden korumak, onların yaşam, bedensel ve ruhsal sağlık bütünlüklerini korumak için iş yerinde teknik ve tıbbi önlemler dâhil olmak üzere bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gerekli kıldığı tüm önlemleri almak zorundadır.

5. İş kazasının gerçekleştiği tarihte yürürlükte olan 818 sayılı Kanun'un 332. maddesinde; "İş sahibi, akdin hususi hâlleri ve işin mahiyeti noktasından hakkaniyet dairesinde kendisinden istenilebileceği derecede çalışmak dolayısıyle maruz kaldığı tehlikelere karşı icab eden tedbirleri ittihaza ve münasip ve sıhhi çalışma mahalleri ile işçi ile birlikte ikamet etmekte ise sıhhi yatacak bir yer tedarikine mecburdur.

İş sahibinin yukarıdaki fıkra hükmüne aykırı hareketi neticesinde işçinin ölmesi hâlinde onun yardımından mahrum kalanların bu yüzden uğradıkları zararlara karşı istiyebilecekleri tazminat dahi akde aykırı hareketten doğan tazminat davaları hakkındaki hükümlere tabi olur." düzenlemesine yer verilmiş, 4857 sayılı Kanun'un "İşverenlerin ve işçilerin yükümlülükleri" kenar başlıklı 77. maddesinin 1. fıkrasında da benzer bir düzenlemeye yer verilmiştir. Buna göre, işverenler işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak, işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler.

6. Mevzuatta bulunan bir kısım boşluklar kanun koyucu tarafından 30.06.2012 yürürlük tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (6331 sayılı Kanun) ile doldurulmaya çalışılmıştır. 6331 sayılı Kanun'un 37. maddesiyle 4857 sayılı Kanun'un 77 ve devamı bir kısım maddeler yürürlükten kaldırılarak iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeni düzenlemeler getirilmiştir. 6331 sayılı Kanun ile

işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerinin düzenlemesi amaçlanmıştır.

7. Bunun yanında 6331 sayılı Kanun'a paralel olarak 818 sayılı Kanun'un 332. maddesi gelişen teknoloji ve diğer veriler gözetilerek revize edilmiş ve 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6098 sayılı Kanun'un 417. maddesinde bu doğrultuda hükümlere yer verilmiştir. Bu madde; "İşveren, hizmet ilişkisinde işçinin kişiliğini korumak ve saygı göstermek ve işyerinde dürüstlük ilkelerine uygun bir düzeni sağlamakla, özellikle işçilerin psikolojik ve cinsel tacize uğramamaları ve bu tür tacizlere uğramış olanların daha fazla zarar görmemeleri için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

İşveren, işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak; işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdür.

İşverenin yukarıdaki hükümler dâhil, kanuna ve sözleşmeye aykırı davranışı nedeniyle işçinin ölümü, vücut bütünlüğünün zedelenmesi veya kişilik haklarının ihlaline bağlı zararların tazmini, sözleşmeye aykırılıktan doğan sorumluluk hükümlerine tabidir." şeklinde düzenlenmiştir.
8. Mülga Borçlar Kanunu'nun 332. maddesinin karşılığı olarak çağdaş bir yaklaşımla düzenlenen 6098 sayılı Kanun'un 417. maddesinin 2. fıkrasında yer alan hüküm ile 4857 sayılı Kanun'un mülga 77/1. maddesiyle bütünlük sağlandığı gibi 3. fıkrasındaki düzenleme ile de hizmet sözleşmesinden kaynaklanan sorumluluğun hukuki niteliği konusunda tartışmalar sona erdirilmiş, sözleşmeye aykırılıktan kaynaklanan ölüme ve vücut bütünlüğünün zedelenmesine veya kişilik haklarının ihlâline bağlı zararların tazmininde sözleşmeden doğan sorumluluk hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüştür. İşverenin gözetme borcu iş sözleşmesinden kaynaklandığından işçi, iş kazasından doğan vücut bütünlüğünün zedelenmesi nedeniyle açacağı maddi ve manevi tazminat davasında sözleşmeden doğan sorumluluk hükümlerine (6098 sayılı Kanun m. 1 12...) dayanabilecektir. Öte yandan işverenin bu davranışı, kişi varlıklarını doğrudan korumayı amaçlayan (iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin) emredici kuralların kusurlu bir davranışla ihlâli niteliğinde olup aynı zamanda haksız fiil oluşturur. Bu nedenle işçilerin iş kazasından kaynaklanan tazminat taleplerinde sözleşmeden doğan ile haksız fiilden doğan dava hakları yarışır. İşçinin ölümü veya vücut bütünlüğünün zedelenmesi hâli sözleşmeye aykırılık doğuracak olmakla birlikte bu durum aynı zamanda bir haksız fiilin unsurunu da oluşturur (doktrindeki bir esere atıf). İşçi zararının tazmini için sözleşmeye aykırılık veya haksız fiil hükümlerine dayanmakta serbesttir.

9. Sonuç itibariyle denilebilir ki, iş kazasında işverenin hizmet sözleşmesinden doğan işçiyi gözetme borcuna aykırı davranması söz konusu olduğundan iş kazasından kaynaklanan tazminat davalarında sözleşmeye aykırılığa dayalı sorumluluk hükümlerinin uygulanması mümkündür.

10. Öte yandan özel hukukta teknik bir kavram olan zamanaşımı alacak hakkının belli bir süre kullanılmaması yüzünden dava edilebilme niteliğinden yoksun kalmasını ifade etmekte olup sonucu alacak hakkına son verme değil onu eksik borç hâline getirme olarak ortaya çıkmaktadır. Zamanaşımına ilişkin düzenlemelerin temelinde iddia edilen alacağın aradan uzun zaman geçmiş

olmasına rağmen kullanılmaması karşısında borçlunun oldukça uzak geçmişte kalan bir borçtan doğabilecek ihtilaflara karşı korunması, kendi alacağına karşı uzun süre kayıtsız kalan kimsenin bu hakkının artık korunmaya layık olmadığını kabul etmiş sayılması yatmaktadır.

11. İş kazalarında işverenin sorumluluğu sözleşmeye aykırılığa dayandığından 6098 sayılı Kanun'un 146-161. (818 sayılı Kanun'un 125-140) maddelerinde düzenlenen zamanaşımı hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

12. Nitekim 818 sayılı Kanun'un 125. maddesine göre "Bu kanunda başka suretle hüküm mevcut olmadığı takdirde her dava on senelik müruru zamana tabidir". Yine 6098 sayılı Kanun'un 146. maddesinde benzer bir düzenleme ile, "Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, her alacak on yıllık zamanaşımına tabidir." hükmü yer almaktadır. Kanun koyucu hem 818 sayılı Kanun'un 125. maddesi hem de 6098 sayılı Kanun'un 146. maddesi ile alacak haklarının tabi olacağı genel zamanaşımı süresini düzenlemiş olup aksine bir yasal düzenleme olmayan hâllerde on yıllık sürenin uygulanması gerektiği açıktır. İş kazası hâlinde de zamanaşımı süresine yönelik ayrı bir düzenleme bulunmadığından 6098 sayılı Kanun'un 146. (818 sayılı Kanun md. 125) maddesine göre on yıllık zamanaşımı süresi uygulanacaktır.

13. Türk Borçlar Kanunu'nun 149. maddesi (818 sayılı Kanun md. 128) uyarınca ise zamanaşımı, alacağın muaccel olmasıyla işlemeye başlar. Muacceliyet, bir borç ilişkisinde alacaklının edimi isteyebileceği ve borçlunun da bu isteme uyarak edimi ifa etmekle yükümlü olduğu anı belirler. Bir başka deyişle söz konusu anda borç ifa kabiliyeti kazanır ve alacaklı yine o anda edimi kabul etmekle yükümlü olur. Bir alacağın ya da borcun muaccel olması, ilke olarak edimin ifası için öngörülmüş bulunan vadenin dolmasıyla gerçekleşir.
14. Gelinen bu noktada iş kazasından kaynaklanan tazminat talepleri yönünden zamanaşımı süresinin hangi tarih itibariyle başlayacağının belirlenmesi gerekmekte olup bu hususun tespitinde, zarar ve zararın öğrenilme tarihinin önemi açıktır.

15. Zarar görenin zararı öğrenmesi demek, zararın varlığı, mahiyeti ve esaslı unsurları hakkında bir dava açılmasına ve davanın gerekçelerini göstermeye elverişli bütün hâl ve şartların öğrenilmiş olması demektir. Zararın öğrenilmesi, zarar verici olayın değil zararın varlığı, niteliği, unsurları ve kapsamının kesin olarak bilinmesi demektir. Zarar verici eylemin sonuçları ve zarar tam olarak ortaya çıkmadıkça zarar görenin zararı öğrendiğinden söz edilemez. Hukuk Genel Kurulunun 05.06.2002 tarihli ve 2002/4-470 Esas, 2002/477 Karar ile 22.05.2024 tarihli ve2018/(21)10-907 Esas, 2024/271 Karar sayılı kararları da aynı yöndedir.

16. Hukuka aykırı bir eylem işlenilmesine karşın onun doğuracağı zarar henüz ortaya çıkmamış, zararın ortaya çıkması için eylem tarihinden itibaren bir takım etkenlerin gerçekleşmesi veya belli bir zamanın geçmesi gerekiyor ise zararın bütün unsurlarıyla birlikte öğrenilmesi mümkün değildir. Oysa ki, zarar görenin mahkeme önünde ciddi bir dava açarak tazminat isteminde bulunabilmesi ve bu istemini objektif bir şekilde destekleyen, etkili gerekçelerini ortaya koyabilmesi için oluşan zararın niteliğini, kapsamını ve bütün unsurlarını öğrenmesi gerekir. Aksi hâlde doğal olarak zamanaşımı süresi de işlemeye başlamayacaktır.

17. Bazı hâllerde, gerek zararı doğuran eylem veya işlemin ne olduğu ve kim tarafından gerçekleştirildiği ve gerekse zararın kapsam ve miktarı aynı anda ve tam bir açıklıkla belirlenebilir. Böyle durumlarda, zarar görenin uğradığı zararın varlığını, zarar verenin kim olduğunu, kapsam ve miktarının neden ibaret bulunduğunu öğrendiği andan itibaren, zarar verenden bunun tazminini isteme hakkının doğacağı ve bu hakkına ilişkin yasal zamanaşımı süresinin de o tarihte başlayacağı açıktır.

18. Buna karşılık ortaya çıkan zarar, kendi özel yapısı içerisinde sonradan değişme eğilimi gösteriyor, zararı doğuran eylem veya işlemin doğurduğu sonuçlarda (zararın nitelik veya kapsamında) bir değişiklik ortaya çıkıyor ise artık "gelişen durum" ve dolayısıyla gelişen bu durumun zararın nitelik ve kapsamı üzerinde ortaya çıkardığı değişiklikler (zarardaki değişme) söz konusu olacaktır. Böyle hâllerde zararın kapsamını belirleyecek husus, gelişmekte olan bu durumdur ve bu gelişme sona ermedikçe zarar henüz tamamen gerçekleşmiş olmayacağı için zamanaşımı süresi bu gelişen durumun durduğunun veya ortadan kalktığının öğrenilmesiyle birlikte işlemeye başlayacaktır (HGK'nın 06.11.2002 tarihli ve 2002/4-882 Esas, 2002/874 Karar sayılı kararı).

19. Yeri gelmişken belirtilmelidir ki, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunun 27.05.2021 tarihli ve 159 sayılı kararı ile bedensel zararlardan kaynaklanan tazminat davalarında zamanaşımı süresinin hangi tarihte işlemeye başlayacağı konusunda içtihatların birleştirilmesine gidilmiş ancak Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunun 18.12.2023 tarihli ve 343 sayılı kararı ile her somut olayın niteliği ve olaya konu kazaya/zarara ilişkin düzenlenen tıbbi belgelerin özelliklerinin dikkate alınarak zamanaşımı başlangıç süresinin belirlendiği, bu belirlemeler yapılırken de bedensel zararın niteliği, illiyet bağı bulunmak koşuluyla değişim ve gelişim gösterip göstermediği, maluliyetin kesinleşip kesinleşmediği gibi hususların sonuca ulaşmada etkili olduğu, bedensel zararlarda zamanaşımı süresinin başlangıcı noktasında somut olayın niteliği ve zararın özelliğine göre değil de kişinin mahkemeye erişim hakkını kısıtlayacak ve her bir olay için aynı yönde geçerli olacak şekilde soyut ve genel bir kural içeren bir karar alınamayacağı, esasen bu tür uyuşmazlıklarda uyuşmazlığın niteliğine göre zararın baştan belirlenemediği ancak bir incelemeden sonra tam olarak tespiti mümkün olan tazminat taleplerinde etkin hukuki korunmanın sağlaması amacıyla 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 107. maddesinde düzenlenen belirsiz alacak davasına konu edilmesi ve bu düzenlemenin doğru, etkin ve yerinde uygulanılması durumunda ayrı bir düzenlemeye de gerek duyulmayacağı belirtilerek daha önce verilen 27.05.2021 tarihli ve 159 sayılı kararın kaldırılması ve içtihatları birleştirmeye gerek olmadığına karar verilmiştir.

20. Somut olayda 18.05.2006 tarihinde geçirdiği iş kazası neticesinde yaralanan davacının öncelikle hizmet tespiti istemiyle açtığı davada Çorlu İş Mahkemesinin 16.10.2008 tarihli ve 2007/134 Esas, 2008/691 Karar sayılı kararı ile davalı şirkete ait işyerinde taşeron diğer davalıların murisinin işçisi olarak 20.02.2006-18.05.2006 tarihleri arasında 88 gün çalıştığının tespitine dair verilen kararın temyiz incelemesinden geçerek 02.06.2009 tarihinde kesinleştiği, ayrıca 19.10.2010 tarihinde davalılar aleyhine maddi ve manevi tazminat talebiyle açtığı Çorlu 1. İş Mahkemesinin 2010/824 Esas sayılı dosyasında yer alan belgelere göre Sosyal Güvenlik Kurumu Maluliyet ve Sağlık Kurulları Daire Başkanlığının 19.04.2010 tarihli kararı ile davacı sigortalının (E)

cetveline göre % 100 oranında yardıma muhtaç durumda olduğuna ve kontrol muayenesi gerekmediğine karar verildiği, davalı tarafın itirazı üzerine Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca verilen 11.10.2013 tarihli kararda davacının malûliyet oranı değişmeksizin %100 ve başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda olduğuna, kontrol muayenesinin gerekmediğine karar verildiği, bu karara itiraz edilmesi üzerine 3. Adli Tıp İhtisas Kurulundan alınan 25.04.20 16... .01.2017 tarihli raporlarda davacının (E) cetveline göre %100 oranında meslekte kazanma gücünden kaybetmiş sayılacağının belirtildiği, raporlar arasındaki çelişki nedeniyle alınan Adli Tıp Genel Kurulunca düzenlenen 14.12.2017 tarihli raporda ise davacının (E) cetveline göre % 100 oranında meslekte kazanma gücünden kaybetmiş sayılacağının belirtildiği, Çorlu 1. İş Mahkemesinin 2010/824 Esas, 2019/79 Karar sayılı kararı ile davacının maluliyet oranının %100 olduğu, kazanın meydana gelmesinde davacının %30, davalıların ise her bir işveren %35 oranında olmak üzere toplam %70 oranında kusur durumları esas alınarak hazırlanan 11.10.2018 tarihli bilirkişi hesap raporunun benimsendiği, ancak maddi tazminat yönünden taleple bağlı kalındığı belirtilerek davanın kısmen kabulü ile 20.000,00 TL maddi ve 75.000,00 TL manevi tazminatın hüküm altına alındığı, kararın bir kısım davalılar vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine kesin süreye rağmen istinaf karar harcının yatırılmaması nedeniyle istinaf başvurusunun yapılmamış sayılmasına dair verilen ek kararın istinaf edilmemesi nedeniyle 19.09.2019 tarihinde kesinleştiği, 11.12.2019 tarihinde açılan eldeki davada ise bakiye maddi tazminat ve bakıcı giderinin talep edildiği anlaşılmıştır.

21. Yukarıda yapılan açıklamalar ile somut olaya ilişkin maddi ve hukuki olgular bir arada değerlendirildiğinde; geçirdiği iş kazası nedeniyle davacının oluşan meslekte kazanma gücü kayıp oranının 19.04.2010 tarihli Sosyal Güvenlik Kurumu Maluliyet ve Sağlık Kurulları Daire Başkanlığı kararı ile %100 olarak belirlendiği ve kontrol muayenesine gerek olmadığına karar verilmesi ile davacının zararının belli olduğu, ayrıca çelişki nedeniyle en son alınan Adli Tıp Genel Kurulunun 14.12.2017 tarihli raporunda davacının (E) cetveline göre % 100 oranında meslekte kazanma gücünden kaybetmiş sayılacağına karar verilmesiyle davacının malûliyet oranının net belirlendiği gözetildiğinde 11.12.2019 tarihinde açılan davanın zamanaşımına uğradığından söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle direnme kararı yerindedir.

22. Hukuk Genel Kurulundaki görüşmeler sırasında zararın öğrenilmesinin onun kapsamının değil, varlığının öğrenilmesi anlamında olduğu, zararın varlığı, niteliği ve esaslı unsurları hakkında bir dava açmaya, o davayı ciddi ve objektif bir şekilde desteklemeye, gerekçelerini göstermeye elverişli yeterli hâl ve şartların öğrenilmesinin, zararın öğrenilmiş sayılması için yeterli olduğu, davacıda oluşan meslekte kazanma gücü kayıp oranının zaman içinde değişmediği, bu nedenle davacının zararı kaza tarihinde öğrendiğinin kabulü gerektiğinden zamanaşımı süresinin dolduğu, bu nedenle direnme kararının bozulması gerektiği ileri sürülmüş ise de bu görüş Kurul çoğunluğu tarafından benimsenmemiştir.

23. Hâl böyle olunca (1) numaralı uyuşmazlık yönünden direnme kararı usul ve yasaya uygundur.

24. Ne var ki, Özel Dairece bozma nedenine göre davalılar vekillerinin sair temyiz itirazları incelenmediğinden bu yönde inceleme yapılmak üzere dosya Özel Daireye gönderilmelidir.

25. Diğer taraftan direnme kararın gerekçe kısmındaki "sonuç itibari ile fail ve zararın bilimsel olarak öğrenilmesi 2015 yılında gerçekleşmiştir." ifadesinde yer verilen tarihin 2017 yerine 2015 olarak yazılması maddi hata kabul edilerek bozma nedeni yapılmamış, işaret etmekle yetinilmiştir.

b. (2) numaralı uyuşmazlık yönünden

1. Öncelikle uyuşmazlık konusu ile ilgili yasal düzenlemelere kısaca değinilmelidir.

2. Olay tarihinde yürürlükte olan 818 sayılı Kanun'un 46. maddesi; “Cismani bir zarara düçar olan kimse külliyen veya kısmen çalışmağa muktedir olamamasından ve ileride iktisaden maruz kalacağı mahrumiyetten tevellüt eden zarar ve ziyanını ve bütün masraflarını isteyebilir.

Eğer hükmün suduru esnasında, kafi derecede kanaat ile cismani zararın neticelerini tayin etmek mümkün değil ise; hükmün tefhimi tarihinden itibaren iki sene zarfında hakimin, tetkik salahiyetini muhafaza etmeğe hakkı vardır...” hükmünü içermektedir.

3. Aynı Kanun’un “Tazminat miktarının tayini” başlıklı 43. maddesi; “Hakim, hal ve mevkiin icabına ve hatanın ağırlığına göre tazminatın suretini ve şumulünün derecesini tayin eyler.

Zarar ve ziyan irad şeklinde tayin olunduğu takdirde borçludan icabeden teminat alınır.” düzenlemesi ile hâkimin, olayın özelliğine ve durumun gereğine göre zararın miktarını tespit edeceği hükme bağlanmıştır. Burada hâl ve mevkiin icabından amaç, somut olayın özelliğidir.

4. Öte yandan 6098 sayılı Kanun’un 51. maddesine göre “Hâkim, tazminatın kapsamını ve ödenme biçimini, durumun gereğini ve özellikle kusurun ağırlığını göz önüne alarak belirler. Tazminatın irat biçiminde ödenmesine hükmedilirse, borçlu güvence göstermekle yükümlüdür”. Maddede yer alan “Durumun gereğini” ibaresi ile hakime geniş bir takdir yetkisi verilmiş olmakla birlikte bu takdir yetkisi kullanılırken hakkaniyete uygun davranılması gerektiği şüphesizdir.

5. Görüldüğü üzere kanun koyucu hakime tazminat miktarını belirlerken tarafların durumunu gözeterek geniş bir yetki alanı sunmuş ise de cismani zararlar için hakimin bu derece geniş yetkisinin bulunmadığı Kanun’un devam maddelerinde karşımıza çıkmaktadır. Buna göre “Özel durumlar” başlıklı ölüm ve bedensel zarar hâlleri için ayrı düzenleme getirilmiştir. Kanun’un 53. maddesi ölüm hâlinde; 54. maddesi ise bedensel zarar durumunda istenebilecek olan tazminat kalemlerini hüküm altına almıştır. 6098 sayılı Kanun'un “Bedensel zarar” başlıklı 54. maddesinde; “Bedensel zararlar özellikle şunlardır: 1. Tedavi giderleri. 2. Kazanç kaybı. 3. Çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar. 4. Ekonomik geleceğin sarsılmasından doğan kayıplar.” olarak düzenlenmiştir.

6. Somut olayda asıl davada hükme esas alınan 11.10.2018 tarihli bilirkişi hesap raporunda maddi tazminat ve bakıcı giderinin hesaplandığı, eldeki davanın talep artırımına konu edilmeyen bakiye maddi tazminat ve bakıcı giderine ilişkin olduğu belirtilerek bakiye maddi tazminatın yanı sıra hakkaniyet indirimi uygulanmak suretiyle 511.534,00 TL bakıcı gideri hüküm altına alınmış ise de davalı tarafça yargılamanın başından itibaren sunulan fotoğraflarla davacının bakıma muhtaç hâlde olmadığı savunulmasına rağmen bu savunma üzerinde durulmamış olup verilen karar eksik araştırma ve incelemeye dayanmaktadır.

7. O hâlde Mahkemece öncelikle davacının bakıma muhtaç durumda olup olmadığı tespit edilmeli, bakıma muhtaç durumdan çıkmış ise çıktığı tarihin tespiti için Adli Tıp 3. İhtisas Kurulundan, gerektiği takdirde Adli Tıp Üst Kurulundan rapor alınarak bakıcı giderine ihtiyacı olup olmadığı değerlendirilmeli, davacının kararı temyiz etmemesi nedeniyle davalılar lehine oluşan usuli kazanılmış hak kapsamında hükme esas alınan bilirkişi hesap rapordaki işlemiş devre tarihinden sonra yürürlüğe giren asgari ücret değişiklikler yansıtılmadan alınacak hesap raporu kapsamında karar verilmelidir.

8. Hâl böyle olunca Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken, önceki kararda direnilmesi doğru olmamıştır.

9. Bu nedenle (2) numaralı uyuşmazlık yönünden direnme kararı bozulmalıdır.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

A. (1) numaralı uyuşmazlık yönünden

Direnme uygun bulunduğundan davalılar vekillerinin sair temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın YARGITAY 10. HUKUK DAİRESİNE GÖNDERİLMESİNE oy çokluğuyla,

B. (2) numaralı uyuşmazlık yönünden

Davalılar vekillerinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 371. maddesi gereğince BOZULMASINA, oy birliğiyle,

İstek hâlinde temyiz peşin harçlarının yatıranlara geri verilmesine,

Dosyanın HMK'nın 373. maddesinin 1. fıkrası uyarınca İlk Derece Mahkemesine, karardan bir örneğin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

17.12.2025 tarihinde kesin olarak karar verildi.